

דאהני כתיבה לגירעון. שאם יפחת המשכון קד-ב מערכו [הנקוב בשטר] בזמן שיהיה בשימוש אצל הלווה, הרי כשיבא המלוה לגבות את חובו, ויתן לו הלוה את אותו המשכון כתשלום עבור החוב, יוכל המלוה לגבות מהלוה את ערך הפחת של המשכון.⁽²⁸⁾

רבי יוסי היה דורש לשון הדיוט:

דתניא, רבי יוסי אומר: במקום שנהגו לעשות את הכתובה כמלוה, שמתחשבים בסכום המופיע בכתובה כאילו היה זה סכום הכתוב בשטר חוב רגיל, וגובה האשה מהבעל את מלוא הסכום שכותב לה הבעל בכתובתה כאילו היה זה שטר מלוה רגיל [והיינו, שכותב הבעל שיחזיר לה את סכום נדונייתה שהכניסה לו, באם יגרשנה, או שתגבה אותה מיורשיו באם ימות בחייה], וגובה האשה ממנו את כל מלוא הסכום הכתוב בכתובה, בשעת גירושין או מיתה, כדרך שבעל חוב נפרע מלוה, ולא אומרים שכתב לה סכום כה גבוה בכתובתה רק כדי לכבדה.

לכן, הדין הוא, שבאותו מקום, גם הבעל, הבא לגבות בשעת נישואין מחמיו את סכום הנדוניה שהבטיח ללתת לבתו, גובה מחמיו, את מלוא הסכום שנתחייב ללתת בנדונייתה, כאילו היה זה מלוה, ואין אביה יכול לומר,

והא אמר רבי יוחנן: המלוה מעות את חברו, ומשכנו המלוה ללוה, ולאחר זמן השיב לו המלוה את המשכון, ומת הלוה,

הדין הוא, שאף על פי שנכסי היתומים המיטלטלים אינם משתעבדים לבעל חוב, בכל זאת, כאן, יכול המלוה לשימטו, לגבות את המשכון כנגד חובו, מעל גבי בניו.

כי בשעה שנתן לו הלווה את המשכון בפעם הראשונה, קנה המלוה את המשכון, ונעשה כממונו כיון שהוא עומד לגוביינא, ולפיכך גם כשהשיב המלווה את המשכון ללווה, אין היתומים של הלווה יכולים להימנע מלהחזיר את המשכון או את תמורתו.

ומשמע, שאפילו אם הלווה לא התחייב במפורש בשטר לשלם את ערך המשכון, נעשה המלווה כבעליו של המשכון, ויכול לגבות את ערך המשכון, למרות שהחוב היה פחות משווי המשכון.

ומתצינן: אכן המלוה קונה את המשכון לענין שיוכל לגבות כנגד שוויו, אף ללא התחייבותו של הלווה בשטר,

ומכל מקום יש תועלת למלווה בכך שהלווה מתחייב בפירוש, בשטר, שישלם כשווי המשכון,

של המלווה, שיכול לגבות גם את ערך הפחת של המשכון שנפחת ברשות הלווה, והריטב"א פירש בשם הראב"ד שהכתיבה מועילה ללווה בכך שלא ימשכנו יותר מחובו וכן שלא יגבה ממנו את הפחת של המשכון כשם ששואל פטור מדמי פחת החפץ ששאל.

דין, אבל הר"ן פירש שהיה מקום לבאר שההתחייבות של הלווה היא רק שישלם את החוב רק כיון שזה פשיטא דרש ריב"ק שהכונה לשלם כשווי המשכון.

28. לפירוש רש"י נמצא שהכתיבה היא תועלת

זה שהתחייבתי לתת לה הרבה בכתובתה, לא היה זה אלא כדי לכבדה⁽²⁹⁾.

והא דשנינו מקום שנהגו לכפול גובה מחצה, מדובר בדלא קני מיניה.

אך מקום שנהגו לכפול, להכפיל בשומא את מה שמכנסת לו בנדונייתה, לשם כבוד האשה, הרי כשמגרשה, אינה נפרעת אלא חצי הסכום המופיע בכתובה, וגם הבעל גובה מחמיו בשעת הנישואין רק מחצה מהסכום שבכתובה.

רבינא משבח, היה מרבה בכבודה של בתו בכתיבת סכום נדונייתה, וכתוב לברתיה, התחייב לה לפני נישואיה, לתת לה יותר מהנהוג,

אמרו ליה רבנן לרבינא: נקני מיניה דמר, הבה נעשה קנין ממך על כך שהתחייבת סכום זה!

אנשי נהרבלאי [שם מקום] נהגו לגבות לאחר הגירושין מהבעל רק תילתא, שליש ממה שהתחייב לאשתו בכתובה, לפי שמלכתחילה נהגו לכתוב בכתובה, שהביאה נכסים, בסכום שהוא פי שלושה ממה שהביאה בפועל.

אמר להו אי מקנא, אם אעשה קנין, לא ארצה למוכפל, מאחר שאתחייב לשלם הכל.

אי מוכפל, אין זאת אלא משום שלא מיקנא. ואיני עושה כן אלא להרבות בכבוד בתי.

מרימר, מגבי נמי מאבי האשה, בשעת נישואין, את כל השבחא, את הסכום הכפול שכתבו לנדוניא בכתובה, למרות שבאותו מקום נהגו לכתוב כפול ממה שהביאה.

ומביאה הגמרא מעשה בההוא גברא, שהיה מצווה את יורשיו לפני מותו, דאמר להו ליורשיו קודם מיתתו: הבו לה ארבע מאה זוזי, לברתי [לבתאי], בנדוניית כתובתה!

אמר ליה רבינא למרימר, והתניא מקום שנהגו לכפול, גובה מחצה, ומדוע אתה מגבה מאבי האשה את כל השבח?!

שלח רב אחא בריה דרב אויא שאלה זו לקמיה דרב אשי: האם כשאמר ארבע מאה זוזי, אכן נתכוין שבפועל יתנו לה ארבע מאות עבור נדונייתה, דאינון, שהם לענין הסכום שיכתבו בכתובה [והיה זה מקום שנהגו לכפול], תמני מאה, שמונה מאות,

ומתצינן: לא קשיא. הא, זה שגבה מרימר את כל הכתוב בכתובה, מדובר באופן דקני מיניה, שעשה חזתן קנין עם חמיו על כל מה שהתחייב בכתובה.⁽³⁰⁾

שכתוב אלא רק חצי, איך הקנין יוכל לחייבו לשלם את הכל, הלא השטר עצמו אינו מעיד אלא על חצי, מאחר שכך נהגו לכתוב, ועיין שיטה מקובצת בשם רבינו יהונתן, דמשמע מדבריו שמה שנהגו לתת חצי הוא משום שכך הוא האומדן דעת שכוונתו לילך אחר המנהג, אבל קנין הוא התחייבות מן הדין, ומה שיש

29. הר"ן ביאר שלומדים את מה שהבעל גובה מהאב ממה שהאשה גובה מבעלה בשעת גירושין ואת זה דרש רבי מאיר ללמוד מלשון הכתובה שהתחייבות מחייבת כמלווה.

30. לכאורה תמוה, אם המנהג שלא לתת את מה

שהרי נהגו לכפול בכתובה את מה שנותנים בפועל,

או שכונתו שיכתבו בשטר הכתובה ארבע מאה זוזי, דאינון מאתן, מאתיים זוזי שתקבל בפועל, כי מכפילים בכתובה את הסכום שניתן בפועל.

אמר רב אשי: חזינן, אי אמר במפורש הבו, תנו לה. בודאי כוונתו לצוות שיתנו לה בפועל ארבע מאה זוזי, דאינון לענין מה שיכתבו בכתובה תמני מאה.

ואי אמר "כתובו לה", כונתו היא רק שיכתבו ארבע מאה זוזי, דאינון מאתן בפועל.

איכא דאמרי, אמר רב אשי: חזינן, אי אמר הבו לה "לכתובתה", יתנו לה ארבע מאה זוזי, דאינון לענין מה שיכתבו בכתובה תמני מאה,

ואי אמר "הבו לה בכתובתה", כונתו שיכתבו ארבע מאה זוזי דאינון מאתן בפועל,

ומסקינן: ולא היא! לא שנא דאמר "לכתובתה", ולא שנא דאמר "בכתובתה", מפרשים אנו בכונתו רק שיכתבו לה בכתובה ארבע מאה זוזי, דאינון מאתן לענין מה שתקבל בפועל.

עד דאמר "הבו לה" סתמא, בלי להוסיף

לכתובתה או בכתובתה,⁽³¹⁾ שאז נותנים לה ארבע מאות זוזי.

ההוא גברא דקבל ארעא באריסות מחבריה, ואמר האריס: אי מוכרנא לה, אם אעשה בורה, יהיבנא לך אלפא זוזי, שהם הרבה יותר מערך הנוזק.

ולבסוף אוביר, נמנע מלעבד תילתא, שליש השדה, ואילו את השאר הוא עיבד כראוי.

אמרי נהרדעי, דינא הוא, דיהיב ליה האריס לבעל השדה, תשלום יחסי של שליש מאלף הזוזים שהתחייב לו באם יוביר את השדה, ומשלם לו תלת מאה ותלתין ותלתא ותילתא, שלש מאות שלשים ושלוש ושליש הזוזי, שהם שליש מהסכום שהתחייב עליו אם יוביר את כולה.

רבא אמר, המתחייב לשלם על תנאי שאם יארע כך וכך יהיה חייב, אסמכתא היא, הבטחה בעלמא⁽³²⁾ היא, ופטור מלשלם.

והכא נמי, שהתחייב לשלם אלף זוזים אם יוביר את השדה, פטור, דאסמכתא לא קניא.

ופרכינן: ולרבא, מאי שנא, מהא דתנן: המקבל שדה והובירה, שמינ אותה, ונותן לו, שכך כותב לו אם אוביר ולא אעביד, אשלם במיטבא,

ומשמע, אף על פי שהתחייב על תנאי "אם

אומדנא שהתכוין רק למחצה הוי כדברים שבלב שאינם דברים.

31. כתב הרא"ש דלמסקנת הגמרא אין חילוק בין אמר הבו לה לאמר כתבו לה עיין שם. והרמ"ך בשיטה מקובצת הסתפק בזה.

32. רש"י לעיל [סו א] פירש שאסמכתא היא הבטחה בעלמא שיסמוך על דבריו ולכן היא אינה מחייבת כי לא גמר בדעתו להתחייב אלא רק לפתות את חבריו אמר כן. ולפי זה לשון אסמכתא מתיחס על זה שהובטח לו שהוא סומך על ההבטחה של חבריו,

ההוא גברא דקביל ארעא באריסות, על דעת לזרעה שומשמי, (35) שדמיהן יקרים אבל מכחישים את הקרקע,

וזרעה האריס חיטי, שאין דמיהן יקרים ויש בכך הפסד לבעל הבית, אבל מאידך הם אינם מכחישים את הקרקע ונמצא שחסך האריס לבעלים את כחש הקרקע.

לבסוף עבדא חיטי, ונתיקרו (36) מחירי החיטין בשומשמי, ונשתכר בעל הבית בזריעת החיטין בכך שלא נכחשה קרקעו,

אוביר אשלם, הרי הוא חייב לשלם את מה שהתחייב, ולא אמרינן אסמכתא בעלמא היא!

ומתריצין: התם במשנה, שקיבל על עצמו לשלם את ערך הנזק שיארע על ידו, לא קא גזים – אין בהתחייבותו משום גוזמה, ומשום כך למרות שתלה את דבריו בלשון "אם" אינו נחשב לאסמכתא,

אבל הכא, כיון דקאמר מילתא יתירתא, שנתחייב האריס לשלם אלף זוז אם יוביר את השדה, גוזמא בעלמא הוא דקגזים, (33) ואסמכתא בעלמא היא (34) ופטור.

בסכום של אלף זוז ואם הוא פטור עליו להיפטר מהכל,

ומכל מקום הרא"ש הסכים עם הר"ף אבל לא מטעמיה, אלא כיון שכבר נהגו להתחייב כנגד ההפסד אם יוביר, גם מי שלא כתב כלום חייב ומהאי טעמא יתחייב לשלם כנגד הנזק

35. רש"י פירש שמדובר באריס דוקא שיכול בעל השדה לכופו לזרוע שומשמי, אבל חוכר יכול לשנות מדברי בעל השדה וכל ריוח שיצמח מהשינוי יטול לעצמו, וכך היא גם דעת הרמב"ן. אבל הרא"ש והר"ן כתבו שגם בחוכר אינו יכול לשנות, וכך כתב הרשב"א שאין חילוק בין אריס לחוכר.

ודעת הראב"ד בשיטה מקובצת שהכא איירי בחוכר דוקא, וביאר המאירי בדבריו, דדווקא בחוכר שייך לדון על הריווח שיש לבעל הבית ממה ששינה החוכר מדעתו, אבל באריס לכולי עלמא יכול בעל הבית לומר רצוני דוקא בשומשמי ולא בדבר אחר, למרות שבסופו של דבר מחיר החיטין והשומשמי שוה וגם נחסך לו כחשא דארעא.

36. רש"י פירש שהוקרו החיטין, וכתב בספר

אבל הרשב"ם [בבא בתרא קסח א] פירש שאסמכתא פירושו שהמבטיח סומך על עצמו שלא יבוא לידי כך לעולם. ועיין בשערי יושר [שער ז ת] שדן איך איך מהני דברים שבליבו לסתור דיבור מפורש.

33. ברש"י משמע שדין אסמכתא הוא רק במתחייב דבר מוגזם, וכך כתבו התוספות [לעיל סו א]. אבל הר"ן נקט שבאמת כל המתחייב בלשון של תנאי הוי אסמכתא אפילו אם לא הגזים אלא שתקנו חכמים שתועיל ההתחייבות כנגד הנזק שנגרם.

וברמב"ן כתב שכנגד הנזק חייב לשלם משום שהוא פושע.

34. הר"ף כתב שלא אמר רבא שהוי אסמכתא אלא באותו הסכום שהוא יותר מדמי הקרקע, אבל כנגד הקרקע חייב לשלם.

והקשה הרא"ש, כיון שמה שהתחייב הוי גוזמא, איך אפשר לחלק את דבריו ולומר שעל ערך הקרקע עליו הועילה התחייבותו ועל השאר לא, הרי הוא לא התכוין לשלם כנגד החוב בתוספת גוזמא אלא כלל את תשלום ההיזק

שדהו.

סבר רבינא למימר, שהדין הוא, שהאריס **יהיב ליה** לבעל השדה רק את **השבחה** **דביני ביני**, שהיתה עושה בין זרעה חייטין ובין זרעה שומשמיין, ואת המותר שנתייקרו החייטין, יטול האריס לעצמו.

אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא, אטו, וכי רק הוא האריס **אשבחה**, שיטול לכדו את כל הריוח? וכי **ארעא לא אשבחה?** הרי אלמלי נשתמש בשדהו, לא היה מרויח כלום, הילכך יחלקו גם בריוח החייטין למחצה לשליש ולרביע, כפי⁽³⁹⁾ שחולקים את כל פירות השדה.

הנותן לחבירו סחורה כדי להתעסק ולסחור בה על מנת לחלוק ביניהם בשוה את הרווחים, הרי אם לא סיכמו ביניהם כיצד לחלוק במקרה שיהיו הפסדים, תקנו חכמים תקנה שהיא טובה לשניהם, שיתחלקו בהפסד שוה בשוה. ולשם כך אמרו, שהנותן לחבירו עיסקא להתעסק בה, נעשה חציה

סבר רב כהנא למימר, שיש לאריס לתת לבעל השדה כשיעור מה שנתחייב לו מחצה או שליש אבל **מנכי ליה דמי כחשא דארעא** שהיתה נכחשת אילו זרעה שומשמיין.

אמר ליה רב אשי לרב כהנא, אף על פי שגרם האריס ריווח לבעל השדה, אינו יכול לנכות לבעל הבית מחלקו, משום שאמרי **אינשי**, מוטב שהיה האריס זורעה שומשמי, **וכחשא ארעא**, אבל הייתי מקבל את כל הסכום שנתחייב לי, **ולא לכחוש מרה**, שאני נכחש! לפי שאני מפסיד ממון במה שמנכה מחלקי כנגד זה שלא נכחשה השדה.

הילכך על האריס לקחת את חלקו המגיע לו כפי שסיכמו מעיקרא ובעל הבית יטול את המותר, וזכה בכך שלא הוכחשה אדמתו.⁽³⁷⁾

הוא גברא דקביל ארעא באריסות,⁽³⁸⁾ לזורעה **שומשמי**, וזרעא האריס **חיטי**. ולבסוף **עבדא חיטי**, והוקרו דמיהן **טפי מן שומשמי**, ונמצא שנשתכר בעל הבית הן את יוקר החייטין, והן את מה שלא הוכחשה

אבל המגיד משנה הב"ח והש"ך פירשו בכוונת הרמב"ם, שלאריס מותר להתרעם על הבעלים שהרויחו כחשא דארעא ולא שילמו על כך.

38. הב"ח דייק בלשון רש"י שמדובר בחוכר ולא באריס, אבל הרש"ש הגיה ברש"י ופירש שגם כאן מדובר באריס דאילו חוכר יכול לשנות מדברי בעל הבית.

39. כך כתב השולחן ערוך [שכח] אבל הנימוקי יוסף כתב שאינו מנכה לו כלום ותמה עליו בהגהות חו"י מנא ליה הא.

בית אהרן דאם החיטים מצד עצמן היו יותר משובחות אין האריס נוטל בשבח משום שבעל השדה אומר לו גם אילו זרעתה שומשמי היו משיבין יותר,

אבל בתוספות רבינו פרץ פירש שלא מדובר באיקור חיטי אלא שהיו החייטין משובחות עד שהושוו מחיריהן לשומשמיין.

37. הרמב"ם [שכירות ח יד] כתב: המקבל שדה לזרעה שומשמיין זרעה חיטים ועשת חיטין ששוין כמה שהיא ראויה לעשות מן השומשמיין, אין לו עליו אלא תרעומת, וביאר הגר"א [שכו א] שיש לבעלים תרעומת על האריס ששינה מדבריהם.

שתהא **פלגא מלוה ופלגא פקדון** ביד המקבל. וטעם התקנה הוא, **עבוד רבנן מילתא דניחא ליה ללוה וניחא ליה למלוה**, שלא תהיה האחריות כולה מוטלת על אחד מהם⁽⁴⁰⁾.

וסברו נהרדעי, **השתא דאמרינן פלגא מהעסקא מלוה היא אצל המקבל**, וקיימא לן שמלווה להוצאה ניתנה, **אי בעי למשתי ביה**, אם רוצה המקבל לשתות בחצי העיסקא שבידו **שכרא**, יין, **שפיר דמי!** ובלבד שיחזיר בסוף את דמי ההלוואה.

רבא אמר, **להכי קרו ליה לקבלת סחורה על מנת לחלוק בריוח בשם "עיסקא"**, **דאמר ליה הנותן: כי יהבינא לך סחורה, לאיעסקי ביה, ולא למשתי ביה שכרא!** ואף שתיקנו רבנן שיהא פלגא מלווה, אינו יכול להוציא את הקרן לצרכיו, אלא יש לו להתעסק עם כל הסכום⁽⁴¹⁾ לשם עשיית רווחים.

אמר רב אידי בר אבין: המקבל עיסקא מחבירו, כיון שמחצה מלווה ביד המקבל אם בא המלווה לגבות ממנו גובה את חצי המלווה ללא הרווחים שיצאו מחצי זה, **ואם מת המקבל, נעשה המחצה מלווה כמטלטלין אצל בניו**, וקיימא לן שמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבעל חוב, ולפיכך לא יגבה אלא את החצי פקדון.

כמלווה ביד המקבל, כך שאם ירויח באותו מחצה, יהיו כל הרווחים שלו, וכמו כן אם יארע הפסד בחצי זה, יפסיד בו המקבל בלבד. ואילו חציה של העיסקא נעשה פקדון בידי המקבל, וכל הרויח שיהיה מאותו חצי, וכן ההפסד, יהיה של הנותן בלבד.

אלא שתקנה זו שעשתה את חצי העיסקא מלווה, יש בה חשש של איסור ריבית, שהרי הלווה, כיון שהוא טורח גם בחלק הפקדון, ואינו נוטל חלק ברווחים שלו, נמצא שטורח בחינם, ונראה שהסכמתו לטרוח בחינם בחלק הפקדון היא עבור החצי מלווה שקיבל מהנותן, והוי כנותן לבעל הבית שכר על המתנת מעות ההלוואה.

לפיכך אמרו חכמים במשנה דף סח א, שצריך בעל העיסקא לתת למקבל שכר עמלו עבור מה שטורח בחלק הפקדון, או שישכמו ביניהם שאם יארע ריוח, יטול המקבל שני שלישי מהריוח, ואם יארע הפסד יחלקו בשווה. שאז מקבל את שכר עמלו במה שיש לו זכות ליטול יותר במקרה של רווחים.

אמרי נהרדעי, הנותן לחבירו סחורה להתעסק בה על מנת לחלוק בשוה את הרויח, **האי עיסקא**, בסתם, תקנו חכמים

40. לדעת הרמב"ם [שלוחין ו ב] נעשה המקבל שומר חנם על החצי פקדון שקיבל ואם נאבד או נגנב ממנו פטור מלשלם, אבל הראב"ד כתב שדינו כשומר שכר משום שהוא נוטל שכר על טירחתו. וביאר הכסף משנה, שהרמב"ם נקט שאם אין שכרו של המקבל על עצם השמירה אלא רק על ההתעסקות בחציו השני אינו נקרא שומר שכר, ואילו הראב"ד סבר שאף ככי האי

41. רש"י פירש שהנותן רוצה שיתעסק המקבל בחלק ההלוואה ומתוך שיטרח בשל עצמו ירויח גם בחלק הפקדון של הנותן, אבל התוספות פירשו שהנותן חושש שאם יוציא את מחצה מלווה שלו לצרכיו יכלה הקרן ויש חשש שימנע

רבא אמר, להכי קרו ליה "עיסקא", לומר, שהמקבלה יתעסק עמה תמיד, ואינה כממון של הלווה, כשאר (42) הלוואה.

ונפקא מינה, דאם מת, לא יעשה מטלטלין אצל בניו, ויוכל לגבות הכל.

בסתם עיסקא [שתקנו חכמים שיהיה חציה מלוה וחציה פקדון], אם יארע הפסד הרי הם חולקים שוה בשוה, ואם ירויחו, יטול הנותן שלישי והמקבל שני שלישי, ובזה מסתלק החשש של מחזי כריבית בשעה שעובד חינם במחצה הפקדון תמורת ההלוואה, כי היות והוא נוטל בשכר יותר מהנותן, זהו שכר טרחו במחצה פקדון.

אמר רבא: המקבל מחבירו סחורה באופן שניתן לחלקה לשנים, כגון שתי חבילות בגדים, ששוין הכולל הוא מנה [מאה דינר], וכותב לו המקבל: קיבלתי סחורה בשווי מנה על מנת להתעסק בה, הדין הוא, שאם יפסיד בחבילה אחת חמשה דינרים וישתכר בשניה חמשה עשר דינרים, נמצא שבסך הכל הרויח עשרה דינרים, יטול המקבל שני שלישי, דהיינו ששה דינרים ושני שלישי, והנותן יקבל רק שלושה דינרים ושלישי, משום שדנים את שתי החבילות בבת אחת.

אבל אם נתן לו חדא עיסקא ותרי שטרי, שכתב לו על כל חבילת בגדים שטר נפרד, דנים כל עיסקא בפני עצמה.

הילכך, אם יפסיד בחבילה אחת חמש וישתכר בחבילה השניה חמש עשרה, הרי בחבילה הראשונה יחלקו את ההפסד, וכל אחד יטול על עצמו הפסד של שתיים ומחצה, ובחבילה שהרויחו בה חמש עשרה, יטול הנותן חמשה דינרים שהם שלישי הרויח מאותה חבילה, והמקבל יטול עשרה דינרים.

נמצא, שחלוקת העיסקא לשני שטרות היא פסידא דמלוה, כי אילו היו דנים את שתי החבילות יחד, היה נשאר בידו שלושה דינרים ושלישי. ומאחר שחילקם לשנים, לא נשאר בידו אלא שנים וחצי דינרים.

וכן, אם קיבל הלווה תרי עיסקי, וכתב חד קה-א שטרא על שניהם, לא יחשבו את השכר וההפסד בנפרד, אלא, אם יהיה הפסד בעסק אחד חמשה דינרים, ובעסק השני ירויח חמשה עשר דינרים, נמצא שיש בידו בסך הכל רווח של עשרה דינרים, ויטול הנותן שלישי, דהיינו שלושה דינרים ושלישי,

המקבל מלהחזיר את חובו,

ובט"ז [יו"ד קעז ט] כתב שלפעמים יש יש למלוה טעם נוסף שישתמש המקבל בכל הסכום כגון שיש סחורה שאפשר להרויח בה רק אם משקיעים את כל המעות של העיסקא שאז יש לנותן קפידא שיתעסק המקבל בכל המעות.

להוצאה, לכן דעת המלוה סומכת עליה כמו שהוא סומך על קרקעות שברשות הלוה, דטעמא דמילתא שמטלטי דיתמי לא משתעבדי משום שלא סמך עליהו מעיקרא שהרי ביד הלוה להוציאן, השתא שאין בידו להוציאן סמך עליהו, ומבואר שכיון שסמך עליהו יכול לגבותם מהיורשים, ואין זה בבחינת נוטל ממון שלו,

אבל הרי"ף כתב: "שקיל להו מריהו דדיליה נינהו וכיון דמת הלוה הדר עיסקא למריהו",

42. נחלקו הראשונים בטעמו של רבא, רש"י פירש שמתוך שהעיסקא קיימת תמיד ולא ניתנה